

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
T.a.v. Minister Van Essen
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

16 april, 2026

Betreft: Uitnodiging Klimaatgesprekken/Klimaatconvenant

Geachte minister Van Essen,

Onlangs hebben wij, als Caring Farmers, via LTO een uitnodiging ontvangen om met LTO en ministerie in gesprek te gaan over de klimaatopgaven voor de landbouw, met als hoofdvraag: is er bereidheid om deel te nemen aan een convenant?

Graag geven wij u via deze manier antwoord op deze vraag. Dat doen we niet enkel namens Caring Farmers, maar tevens namens een heel aantal andere organisaties die niet op de gesprekslijst stonden, maar die wel met grote zorgen kijken naar de manier waarop invulling aan dit proces wordt gegeven, te weten: de gehele Caring Movement, Compassion in World Farming, de Federatie van agro-ecologische boeren, Greenpeace Nederland, Mobilisation for the Environment, de Robin Food Coalition, Stichting Demeter, de Transitiecoalitie Voedsel, Urgenda en Vereniging Milieudefensie.

De lijst van genodigden maakt de uitkomst al duidelijk

Ten eerste willen wij reageren op de lijst van genodigden: hierop stonden veel meer boerenorganisaties dan NGO's, en geen onafhankelijke experts die verstand hebben van transities of van klimaat. Vanuit de boerenorganisaties vertegenwoordigt bovendien een groot deel de (intensieve) veehouderij. Vanuit deze selectie kan nooit een samenstelling ontstaan van waaruit klimaatdoelen gehaald gaan worden. Immers, we weten allemaal dat de veestapel daartoe flink zal moeten krimpen. Waarom dan zo onevenwichtig de uitnodigingen sturen?

Met deze lijst genodigden zal bovendien de meerderheid vóór een convenant zijn, immers convenanten werken goed om te vertragen maar niet om doelen te halen. Kortom: de gevraagde NGO's staan nu al 3-0 achter, en de kans dat de beoogde doelen ook daadwerkelijk zullen worden behaald is uitermate klein.

De beoogde doelen zijn te laag

Ten tweede reageren wij graag op het beoogde doel: dat is het behalen van de klimaatdoelen zoals deze zijn geformuleerd in het coalitieakkoord. Deze zijn echter onvoldoende. We hebben in Parijs geen reductiedoel met elkaar afgesproken, maar een temperatuurdoel. Zo dicht mogelijk bij de 1,5 graad opwarming blijven, en zeker onder de 2 blijven. Daar zijn hele goede redenen voor. Los van al het menselijk leed als gevolg van hittestress, droogte en overstromingen, migratie en conflicten, zijn met 2 graden opwarming grote delen van de wereld niet meer geschikt voor voedselproductie, en raken we onvermijdelijk een groot deel van alle dier- en plantensoorten kwijt die onze planeet rijk is.

Om bij de 1,5 graad te blijven, moet de uitstoot in feite al voor 2030 naar nul. Als rijk land moeten Nederland en dus ook grote Nederlandse bedrijven, onder wie bedrijven in de agro-industrie, hun *fair share* doen, en dat betekent dat wij sneller onze uitstoot moeten reduceren dan andere landen, en vooral ook onze impact in andere landen moeten verminderen of positief maken. Dat werd recent in twee rechterlijke uitspraken bevestigd (Shell en Bonaire-zaak).

We willen niet steeds achter de feiten aan lopen, maar doen wat nodig is.

Geen convenant, maar *pak zelf de regie*

We willen u dan ook vooral meegeven om de daad bij het woord te voegen en nu *aan de slag* te gaan. Er liggen meerdere urgente opgaven op het gebied van natuur en stikstof, bodem, water, klimaat en dierenwelzijn die de landbouw raken en die op korte termijn samen moeten komen. Er liggen voldoende rapporten en adviezen om een eigen strategie uit te stippelen en zo snel mogelijk te beginnen met no-regret maatregelen (voor inspiratie zie onderaan deze brief).

Het merendeel van Nederland heeft grote zorgen om het klimaat en vindt dat er actie moet worden ondernomen om klimaatverandering tegen te gaan. Nul uitstoot in 2030 halen we niet, maar het is ons aller taak om zo veel mogelijk te halen: de landbouw kan én moet hier aan bijdragen door een snelle reductie van met name de methaanuitstoot, wat bovendien helpt om de opwarming van onze aarde [af te remmen](#).

Wij roepen u op om uw eigen ambitieuze doelen en om een integrale strategie uit te zetten, in lijn met alle internationale opgaven en verplichtingen die op ons afkomen, en om géén conventanten te sluiten. Vraag in plaats daarvan hulp van onafhankelijke experts op het gebied van landbouw, transitie en klimaat en zorg te allen tijde voor

procedurele rechtvaardigheid. Grondgebonden boeren kunnen deel zijn van de oplossing en denken graag mee met de praktische uitvoering.

Deze brief betekent niet dat wij niet ons steentje willen bijdragen. Wij maken ons zorgen, leveren graag input en gaan graag in gesprek. Maar de klimaatopgave vraagt om meer urgentie dan een convenant. Het vraagt actie.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Hanneke van Ormondt".

Hanneke van Ormondt
Namens de Caring Farmers, en mede namens,

de Caring Movement

Compassion in World Farming

Federatie van Agro-ecologische boeren

Stichting Demeter

Greenpeace Nederland

Mobilisation for the Environment

Robin Food Coalition

Transitiecoalitie Voedsel

Urgenda

Vereniging Milieudefensie

Bijlage - Links en rapporten ter inspiratie

Algemene rekenkamer

<https://www.rekenkamer.nl/documenten/2023/01/25/inzicht-in-uitgaven-klimaatbeleid>

EAT Lancet

<https://eatforum.org/eat-lancet/summary-report/>

RISE Foundation

https://risefoundation.eu/wp-content/uploads/2020/07/2018_RISE_Livestock_Exec_Summ.pdf

Sociaaleconomische raad

<https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2021/duurzame-toekomstperspectieven-landbouw.pdf>

Klimaatraad

<https://www.wkr.nl/documenten/2024/12/11/briefadvies-boeren-in-een-veranderend-klimaat>

Urgenda

<https://urgenda.nl/landinzicht>

Imke de Boer

<https://foodhub.nl/nieuws/analyse-voedselvisies-imke-de-boer/>

Kalavasta, CE Delft, Berenschot

https://kalavasta.com/reports/greenpeace_klimaatneutraal.pdf

Erisman en Strootman

<https://ontspannennederland.nl/static/naar-een-ontspannen-nederland.pdf>

Caring Movement

[I CARE! Verdrag Planeetaardig en Dierwaardig - Caring Movement](#)

Goed voorbeeld uit Denemarken

<https://www.nu.nl/buitenland/6318422/denemarken-kondigt-als-eerste-land-broeikasgasbelasting-aan-voor-boeren.html>